

van 10 november 2001 tot 2 juni 2002
 Museum Dr. Guislain

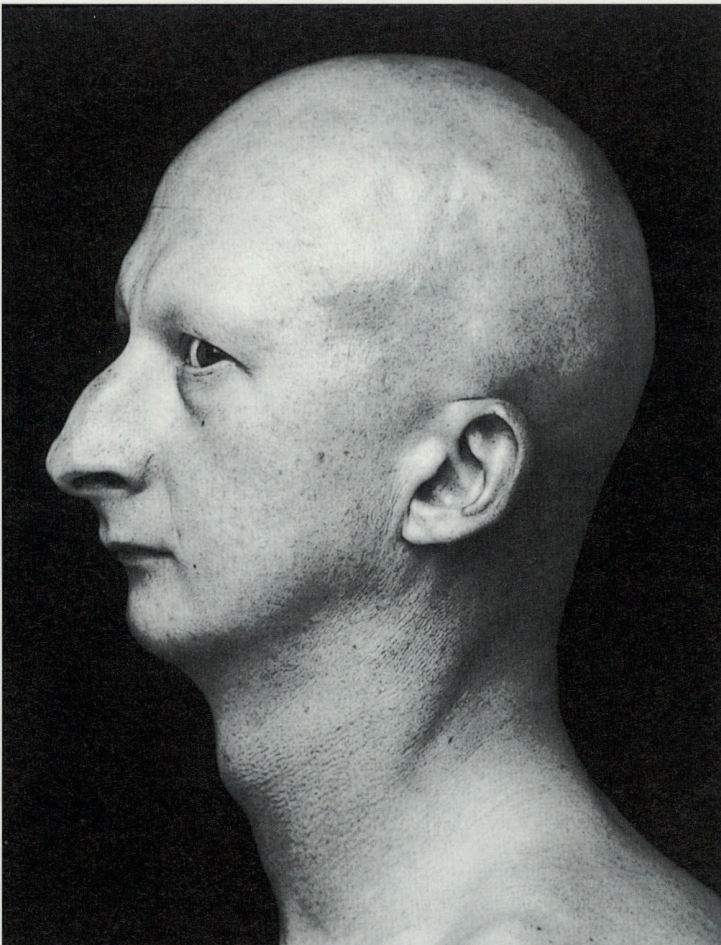
HET HOOFD TEN VOETEN UIT

Een overzichtstentoonstelling over de culturele verbeelding, de wetenschappelijke visies en doctrinaire opvattingen over het hoofd als zetel van de ziel of bewustzijn doorheen de tijd. Van prehistorische trepanaties tot de modernste hersenscancechnieken.

De tentoonstelling 'Het hoofd ten voeten uit' gaat over een eeuwenoude fascinatie. Talloze zegswijzen in onze taal tonen dit aan. 'Wie zijn hoofd verliest', bijvoorbeeld, is de zinnen kwijt. Wie 'liegt dat het rookt boven zijn hoofd', is een enorme leugenaar.

Allereerst toont men de grote gelijkenissen en verschillen wanneer we het over het hoofd hebben. Blank, zwart, kind, grijsaard, man en vrouw: allen hebben een hoofd. De verschillen zijn even frappant als de gelijkenissen.

In de menselijke omgang neemt het hoofd een centrale plaats in. Wanneer mensen bij elkaar zijn, wordt het gezicht nauwlettend bekeken, letterlijk en figuurlijk betast. Wie is die andere? Welk karakter heeft hij? Is hij goedaardig? Stof genoeg voor interpretatie. Mensen dichten elkaar allerhande kenmerken toe. Wie er zo uit ziet is

Gent

Museum Dr. Guislain
 J. Guislainstraat 43
 9000 Gent
 Tel: 09/216.35.95
 Fax: 09/216.35.35

museum.dr.guislain@fracarita.org
 www.fracarita.org/nl/europa/belgie/
 museum
 van dinsdag tot vrijdag van 10 tot 17 uur
 en van zaterdag tot zondag
 van 13 tot 17 uur
 200 BEF/100 BEF

aantrekkelijk, afstotelijk, vriendelijk, moederlijk, misdadig... Elkaar via het hoofd eigenschappen toekennen, is lang geen onschuldige bezigheid. Vooroordelen zijn hardnekkig en bepalen ons meer dan ons lief is.

Naast het spontane beoordelen van het hoofd en het karakter van anderen, is er ook de zogenaamd wetenschappelijke aanpak. Men begaf zich hierbij dikwijls op glad ijs. Uiterlijke raskenmerken worden verbonden aan karaktereigenschappen. Een grote schedelomvang gaf garantie op grote intelligentie, misvormingen van het hoofd leiden naar ziektebeschrijvingen, eerste psychiaters tekenen het hoofd van hun patiënten op zoek naar 'types'. De antropoloog, de psychiater, de criminoloog, allen meten ze hoofden op zoek naar typische kenmerken. Het hoofd als uithangbord.

Maar er is meer. Om zeer verschillende motieven werd aan het hoofd 'gewerkt', in het hoofd 'ingebroken': om de waanzin te laten ontvluchten, voor een betere werking van de hersenen, voor de schoonheid en aantrekkelijkheid, uit gewoonte. Het is zelfs opvallend hoe heden ten dage in de Westerse wereld piercing, tatoeage en andere soms ingrijpende versieringen deel uitmaken van jongerenculturen.

Het hoofd, dat wisten al de Oude Grieken, is de zetel van het bewustzijn. Het gevoel, de intelligentie, de persoonlijkheid, de ziel... wat zeggen grote filosofen over al deze 'hoofdkenmerken'? En welke discussie voor en tegen laaide op toen de guillotine onthoofding plotsklaps 'populair' maakte?

Opvallend is dat mensen die 'ziek zijn in het hoofd' in hun plastisch werk dit hoofd op soms zeer intrigerende manier afbeelden. Op de tentoonstelling worden markante werken op dit vlak uit verschillende belangrijke collecties art brut en outsiderkunst getoond.

© MUSEUM DR. GUISLAIN

© MUSEUM DR. GUISLAIN